

Woningbouwproject De Luwte

**Herontwikkeling terrein Molenweg-Schuttershof e.o. te
Achtmaal**

Ecologische quickscan

J.F.G. Maassen

Woningbouwproject De Luwte

Herontwikkeling terrein Molenweg-Schuttershof e.o. te Achtmaal

Ecologische quickscan

Datum 29-1-2020

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
T 073-6410858
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
btw-id NL001289728826
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

<i>Projectno.</i>	<i>2001-2</i>
<i>Tekst en samenstelling</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>Foto's</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>Foto op omslag</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>Wijze van citeren</i>	<i>J.F.G. Maassen; Woningbouwproject De Luwte, herontwikkeling terrein Molenweg-Schuttershof e.o. te Achtmaal</i>
<i>In opdracht van</i>	<i>Adviesbureau Schoenmakers Molenzicht 2 4881 BW Zundert</i>
<i>Contactpersoon</i>	<i>Mw. A. Jochems (adviesbureau Schoenmakers)</i>
<i>Status</i>	<i>Definitief</i>
<i>Datum</i>	<i>29-1-2020</i>

© 2020 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.

Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	Inleiding	9
	1.1 Aanleiding	9
	1.2 Doelstelling	9
	1.3 Toetsingskader	9
	1.4 Leeswijzer	10
2	Het plangebied, beoogde ontwikkeling en ingrepen	11
	2.1 Ligging van het plangebied	11
	2.2 Inrichting en het huidig gebruik van het plangebied	11
	2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen	12
3	Wettelijk kader	15
	3.1 Inleiding	15
	3.2 Soortenbescherming	15
	3.3 Gebiedsbescherming	17
	3.4 Bijzondere provinciale beschermingszones	18
	3.5 Bescherming houtopstanden	18
	3.6 Rode Lijst	19
4	Onderzoeksresultaat en effectenbeoordeling	21
	4.1 Methodiek	21
	4.2 Gebiedsbescherming	22
	4.2.1 Beschermd natuurgebied	22
	4.2.2 Overige provinciale beschermingszones.	24
	4.3 Soortenbescherming	25
	4.3.1 Vaatplanten en bladmossen	25
	4.3.2 Zoogdieren (grondgebonden)	26
	4.3.3 Zoogdieren (vleermuizen)	28
	4.3.4 Vogels	30
	4.3.5 Reptielen	33
	4.3.6 Amfibieën	33
	4.3.7 Vissen	35
	4.3.8 Vlinders en libellen	35
	4.3.9 Overige ongewervelden	35
	4.4 Bescherming houtopstanden	36
5	Conclusie	37
	5.1 Samenvatting effectenbeoordeling	37
	5.2 Toetsing aan de Wet natuurbescherming	38
6	Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling	41
	6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen	41
	6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen	41
	6.2 Aanbeveling en advies	41
7	Bronnen	43
	Bijlage 1 - Toelichting soortenbescherming	45
	Bijlage 2 - Soorten van de Vogelrichtlijn	46
	Bijlage 3 - Soorten van de Habitatrichtlijn	47
	Bijlage 4 - Nationaal beschermde soorten ('andere soorten')	50
	Bijlage 5 - Soorten met een vrijstelling	53

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemers hebben het voornemen tot de ontwikkeling van het woningbouwproject De Luwte, wat de bouw van 7 woonéénheden verspreid over 3 woonblokken op een onbebouwd terrein aan de noordwestrand van bebouwde kom van Achtmaal (gemeente Zundert) betreft. Dit terrein, dat tekenen van recent agrarisch gebruik toont, bestaat uit meerdere percelen met een gezamenlijk oppervlak van rond de 0,18 ha. Het terrein ligt ingesloten tussen de het woonwijkje Schuttershof en de Molenweg.

Adviesbureau Schoenmakers heeft de opdracht om deze ontwikkeling mogelijk te maken binnen de gestelde wettelijke kaders. Binnen deze wettelijke kaders dient een quickscan flora en fauna te worden uitgevoerd. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om deze quickscan uit te voeren.

1.2 Doelstelling

Doormiddel van deze quickscan worden aanwezige beschermde natuurwaarden in beeld gebracht en de mogelijke effecten daarop als gevolg van de beoogde herontwikkeling.

Het doel van dit onderzoek is het vaststellen/uitsluiten van aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Beoordeeld wordt welke wijze en in welke mate de beoogde ontwikkeling effect kan hebben op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Aanvullend wordt bepaald of ontwikkelingen effect hebben op beschermde natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000- gebieden, gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland, speciale provinciale beschermingszones en houtopstanden die op basis van de Wet natuurbescherming en aanvullend de gemeentelijk APV zijn beschermd. Als de beoogde ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten die een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming tot gevolg kunnen hebben, wordt de noodzaak voor een ontheffingsaanvraag beoordeeld en/of doet deze quickscan aanbeveling voor vervolgstappen om overtreding van deze verbodsbepalingen te voorkomen.

1.3 Toetsingskader

Deze quickscan toetst aan

- Wet natuurbescherming op de onderdelen
 - Wnb soortenbescherming: hoofdstuk
 - Wnb gebiedsbescherming
 - Wnb houtopstanden
- Provinciale verordening:
 - Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant
 - Groenblauwe mantel
 - Natuur Netwerk Nederland/Brabant
- Gemeentelijke regelgeving
 - APV-bomenkap

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de inrichting van het plangebied, de ligging van het plangebied in de omgeving en de voorgenomen ingrepen en herontwikkeling beschreven. In hoofdstuk 3 wordt het wettelijk kader geschetst dat de Wet natuurbescherming en de provinciale regelgeving biedt. Hoofdstuk 4 beschrijft in het eerste onderdeel de uitvoering van het onderzoek en de methoden die hierbij gehanteerd worden. In de volgende onderdelen van dit hoofdstuk worden de gebiedsbescherming en soortenbescherming behandeld. Per gebied en soortgroep wordt behandeld welk effect de ingrepen op beschermde soorten en gebieden kunnen hebben. In hoofdstuk 5 worden de mogelijke effecten die tot een overtreding van de Wet natuurbescherming kunnen leiden op beschermde gebieden en soorten kort samengevat. Aangegeven wordt welke overtredingen van wetsartikelen mogelijk zijn en voor welke ingrepen vervolgonderzoek en/of ontheffing nodig zijn. In hoofdstuk 6 wordt aangegeven welk voorzorg- en mitigatiemaatregelen gewenst zijn om overtredingen te voorkomen.

2 HET PLANGEBIED, BEOOGDE ONTWIKKELING EN INGREPEN.

2.1 Ligging van het plangebied

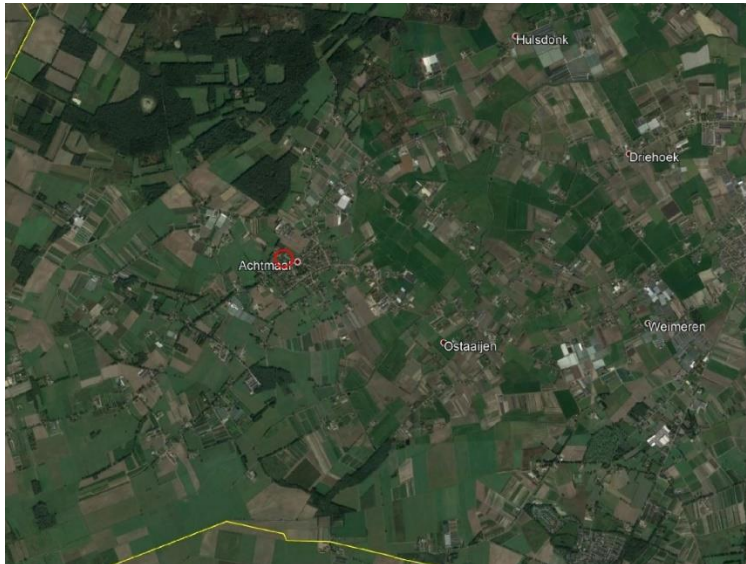

Fig.1 Ligging van het plangebied (binnen rode cirkel) in de omgeving. Luchtfoto: Google Earth

Het plangebied is gelegen aan de (noord)westrand van de van de bebouwde kom van Achtmaal binnen een overgangszone van verstedelijkt gebied naar het agrarisch buitengebied. Het plangebied ligt binnen de uiterste begrenzing van de bebouwde kom en op korte afstand van het dorpscentrum. Het agrarisch gebied buiten de bebouwde kom bestaat uit grootschalige akkerbouwlanden afgewisseld met kleinschalige houtbegroeiingen. Verspreid binnen dit landschap liggen veel kleine boerenerven. Wegen met rijen wegbomen doorsnijden dit landschap. Op de zeer korte afstand van 0,4 km noordelijk van het plangebied liggen de bos- en heide gebied de Turfvaart/Bijloop en daarop aansluitend verder noordwaarts de Buisse Heide en de Moeren. Binnen de directe omgeving ontbreekt open water. De sloten zijn van het type dat niet permanent water voert en het grootste deel van het jaar droog staan. De bodem binnen de omgeving bestaat uit leemhoudende zandbodems.

2.2. Inrichting en huidig gebruik van het plangebied

Het plangebied bestaat uit een braakliggend onbebouwd terrein van 3 percelen met naar schatting een gezamenlijk oppervlak van ongeveer 0,18 ha. Het langwerpige terrein dat in sterke mate van verwaarlozing verkeert, wordt aan de (lange) noordkant begrenst door het nieuwbouwwijkje Schuttershof en aan de (lange) zuidkant de Molenweg. De Molenweg is een ontsluitingsweg vanuit de bebouwde kom naar het buitengebied. Aan kant van deze weg wordt het plangebied omgeven door een mix van oude en nieuwe bebouwing van veelal vrijstaande woningen. Aan de (korte) westkant grenst het plangebied aan de bebouwde lint van de Achtmaalseweg. Deze dicht bebouwde lint vormt in feite de buitenste bebouwde ring van de dorpskern. Aan de (korte) oostkant grenst het plangebied met een sloot aan de tuin van de achterliggende woning. Deze gehele omgeving maakt een rommelige indruk en bevat een grote verscheidenheid aan oude en nieuwe bebouwing. Het terrein is van enige natuurwaarden voor algemene soorten die als uitgesproken cultuurvolger gelden. Onbestemde terreinen zonder een specifieke gebruiksfunctie binnen verstedelijkt gebied als het

onderhavige, bieden voor deze soorten een toevluchtsoord waar ze beschutting, onverstoord verblijf en broedgelegenheid vinden. Zaken die elders binnen een verstedelijkte omgeving schaars zijn.

Het terrein is in de oost-west richting door een hekwerk in twee helften verdeeld die verschillend ingericht zijn. De zuidelijk helft bestaat uit een verwaarloosde tuin die, gelet op de inrichting, zowel als siertuin als moestuin heeft gefunctioneerd. Ook een deel van het aangrenzend erf van Molenweg 2 met een oppervlak aan bestrating en de bebouwing van een schuur, valt binnen het plangebied. De tuin wordt door een droge sloot en een hoge elzenhaag van de Molenweg afgescheiden en is dicht begroeid met middelhoge struiken (veel hazelaar en sierstruiken), jonge houtopslag en kleine bomen. De bodem is grotendeels open en bevat een schrale begroeiing van een ijle moslaag en verspreid staande onkruiden. Er zijn veel sporen van (menselijk) graafwerk. Andere elementen buiten de begroeiing zijn een opslag van blokken brandhout, een kleine houten schuur, een afdakje, verspreid liggend bouwafval, puin en ander meer onbestemd afval. Binnen de noordelijk helft bestaat het terrein uit een verruigd graslandje waarvan de grasmat van de zeer algemene grassen gewoon struisgras en gestreepte witbol, dicht en hoog is uitgegroeid. Het onderhoud en gebruik is blijkbaar sinds enige tijd gestaakt. De grasmat is sterk geïnfiltreerd met ruigtekruiden die zich veelal ontwikkelen bij zware bemesting en bodemverstoring. De grasmat is arm aan meer specifieke graslandplanten.

Binnen het plangebied is de enige boom met een meer substantiële omvang een beuk op de oostgrens van het terrein. Ander bomen, o.a. een walnotenboom, berk en wilg, zijn nauwelijks de struiklaag ontgroeid. De enige bebouwing binnen het plangebied is de stenen schuur die behoort tot adres Molenweg 2. De schuur is opgetrokken uit baksteenkleurige betonnen stenen en bevat een dak van asbest golfplaten. Materialen die veelal gebruikt worden om snel en goedkoop te bouwen maar weinig duurzaam zijn. Aan de binnenkant zijn tegen de dakbekleding dikke platen isolatiemateriaal aangebracht. Aan de kopgevels is de dakrand afgewerkt met dakleer. Aan de voorgevel zijn 2 garagedeuren aanwezig. De binnenruimte is geheel ingericht en in gebruik als garage en werkplaats en bevat een kleine zolderruimte. Het gebouw verkeert in goede staat van onderhoud, is ordelijk ingericht en met gesloten deuren geheel ontoegankelijk voor fauna van buiten.

Fig.2 Het plangebied is rood omkaderd. (Luchtfoto Google Earth)

2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen.

De beoogde ontwikkelingen betreffen de volgende.

-Op een onbebouwd perceel worden 3 nieuwe woonblokken met gezamenlijk 7 woonéenheden gebouwd.

- De enige bebouwing die voor het mogelijk maken van deze ontwikkeling gesloopt wordt betreft een kleine stenen schuur, die behoort tot adres Molenweg 2
- Voor deze ontwikkeling dient oppervlak van rond 500m² van zijn houtbegroeiingen vrij gemaakt te worden. Deze begroeiingen betreffen kleine bomen, struikgewas en jonge houtopslag. Binnen het plangebied ontbreken houtbegroeiingen en bomen die als mogelijk kapvergunning plichtig kunnen worden aangemerkt.
- Een oppervlak grasland dient bouwrijp gemaakt te worden.

Fig.3 Verbeelding van de
voorgenomen
ontwikkeling
Bron: adviesbureau
Schoenmakers

Het tuingedeelte met schuur op achtergrond

Het tuingedeelte met zicht op Schuttershof

Brandhoutopslag

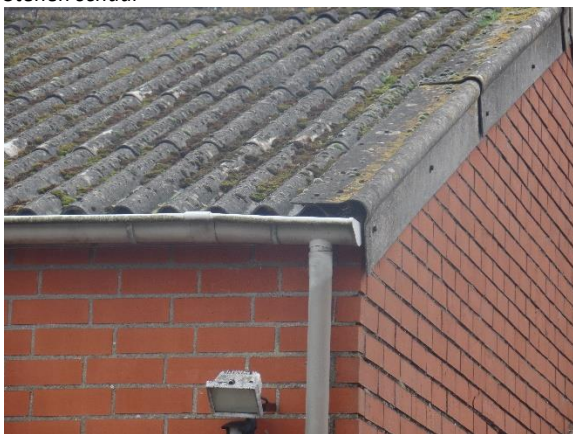
Grasland

Stenen schuur

Schuur binnen

Dakleer aan kopgevel

De Molenweg; het plangebied rechts van de weg

3. WETTELIJK KADER

3.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

3.2 Soortenbescherming

Bij de Wet Natuurbescherming gelden een aantal verbodsbepalingen ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). De wet kent twee beschermingsniveaus waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden.

- Europees beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Europees beschermde soorten

Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten. De bescherming van vogels is op Europees niveau geformaliseerd doormiddel van de Vogelrichtlijn en die van de overige soortgroepen doormiddel van de Habitatrichtlijn. De Europese bescherming middels de Habitatrichtlijn beschermt soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV en het verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Dit betreffen o.a. alle vleermuissoorten die in Nederland en Europa inheems zijn. Op deze soorten is het beschermingsregime van § 3.2 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Voor soorten van Verdrag van Bonn bijlage II is de bescherming bij ingang van de Wet Natuurbescherming opgeheven of deze vallen onder het beschermingsregime van nationaal beschermde soorten (zie verder bijlage 1).

Nationaal beschermde soorten ("andere soorten")

Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregime en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen. Voor onbeschermden soorten geldt geen ontheffingsplicht maar alleen de zorgplicht. De 'andere' nationale soorten staan vermeld in bijlage A en B van de wet die hoort bij artikel 3.10 en 3.11. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst. Op deze soorten (zie bijlage 4) is het beschermingsregime van § 3.3 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Bescherming verblijfplekken

Ook verblijfplaatsen van soorten uit beide categorieën die als "vast" kunnen worden aangemerkt zijn beschermd en worden aangeduid als jaarrond beschermde verblijfplekken. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren. Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts éénmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Voor soorten die onder de

Vogelrichtlijn vallen zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek (zie hoofdstuk 3.3). In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken.

Ontheffingsplicht

Alle beschermde soorten zijn in principe ontheffing plichtig. Als men kan garanderen dat de voorgenomen plannen geen overtreding van de Wet natuurbescherming tot gevolg hebben geldt een vrijstelling. Een mogelijkheid om een dergelijke garantie te geven is onder meer door het werken met een door de bevoegde instantie goedgekeurde gedragscode. Vrijstelling doormiddel van een goedgekeurde gedragscode geldt voor alle vogelsoorten en nationaal beschermde soorten, zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (een verschil met voorgaande wetgeving).

Beschermingsregiem soorten vogelrichtlijn §3.1 Wnb	Beschermingsregiem soorten Habitatrichtlijn §3.2 Wnb	Beschermingsregiem andere soorten §3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden om eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen en te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Als dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men afhankelijk van de soort en ingreep ontheffing aanvragen van artikelen geformuleerd in de Vogelrichtlijn (§3.1 Wnb), of Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb) of het beschermingsregiem “Andere soorten” (nationaal beschermde soorten) (§3.3 Wnb).

Voor jaarrond beschermde verblijfplekken en functionele leefomgeving van soorten die onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijnen vallen is respectievelijk artikel 3.5 lid 4 en artikel 3.1 lid 2 van toepassing en geldt een verbod om de verblijfplekken en functioneel leefgebied te verstoren. De wet beschermt jaarrond beschermde verblijfplekken van nationaal beschermde soorten volgens artikel 3.10 lid 1b. Bij deze categorie is, evenals bij vogels waarvan de nestelplekken niet jaarrond beschermd zijn, het verbod tot opzettelijke verstoring niet van toepassing, noch de bescherming van de functionele leefomgeving. Onder de term “opzettelijk” moet men ook de zgn. “voorwaardelijke” opzet verstaan; dat betekent dat de initiatiefnemer zich bewust moet zijn van de effecten van zijn handelingen.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een zorgplicht opgenomen:

Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Toetsing

In tegenstelling met de voorgaande Flora en Faunawet is de bescherming in mindere mate individueel en dient de staat van instandhouding van de gehele populatie meer in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt o.a. beoordeeld op de volgende punten:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden
- aanwezigheid van een wettelijk belang
- de staat van instandhouding van de soort en behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een Nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming van flora en fauna.

3.3 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- De gebieden die op Europees niveau een bescherming genieten en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands). Deze gebieden vallen onder de noemer van Natura 2000 en betreffen gebieden van grote ecologische waarde.
- Natuurgebieden en verbindingsstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Deze natuurgebieden en hun onderlinge verbindingen vormen een samenhangend ecologisch netwerk. De NNN is de opvolging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natura 2000-gebied

Ook hier genieten de gebieden die onder een Europees beschermingsregime vallen de meest striktste bescherming.

Voor beide categorieën van beschermde gebieden geldt dat activiteiten die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de gebieden in het algemeen verboden zijn. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000 gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten behoeve van Natura 2000 doelen. Een ontheffing wordt alleen verleend als er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen.

De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht. Bij Natura 2000 gebied wordt doormiddel van een voortoets beoordeeld of er negatieve effecten verwacht kunnen worden en in hoeverre deze als significant beoordeeld kunnen worden. Bij niet-significante negatieve effecten volgt een “lichte” beoordeling doormiddel van een Verslechterings-toets. Bij significante negatieve effecten wordt de “zware” route gevolgd doormiddel van een Passende beoordeling en ADC-toets.

Natuur Netwerk Nederland (NNN-gebied)

Het uitgangspunt voor de bescherming van gebieden die vallen onder Natuurnetwerk Nederland is de eis dat de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet door een ingreep worden aangetast. In of in de directe nabijheid van een NNN-gebied geldt het ‘Nee, tenzij’ principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan die de ‘wezenlijke kenmerken of waarden’ aantasten.

3.4 Bijzondere provinciale beschermingszones

Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant

Stromingen in het grondwatersysteem kunnen veranderen door verandering van bodemopbouw of het doorboren van lagen (bij grondverzet of diepploegen). Deze activiteiten kunnen een negatief effect hebben op de (grond)waterstand in kwetsbare natte natuurgebieden (Natte natuurplekjes). Artikel 12 van de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant verbiedt daarom binnen de aangewezen attentiegebieden alle ingrepen die van negatieve invloed kunnen zijn op de waterkwaliteit en waterstromen binnen de ecologische hoofdstructuur.

Groenblauwe mantel

De provincie Noord-Brabant heeft in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (2010) een keuze gemaakt voor behoud en versterking van de kwaliteiten van het landelijk gebied. Voor dit doel zijn 2 robuuste structuren ingesteld; de agrarische structuur en de groenblauwe structuur. De groenblauwe structuur bestaat uit de Groenblauwe mantel en het kerngebied Groenblauw.

De Groenblauwe mantel is een buffer tussen het kerngebied Groenblauw met het agrarisch en verstedelijkt gebied. Het kerngebied Groenblauw bestaat uit de ecologische hoofdstructuur (NNN) inclusief de ecologische verbindingen en de gebieden voor behoud en herstel van watersystemen. De Groenblauwe mantel geeft naast de ontwikkeling van een robuust en veerkrachtig water- en natuursysteem ook ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties, zoals landbouw en recreatie, mits deze bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap; Vanuit de watercomponent wordt vooral ingezet op het kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen. In Artikel 6 van de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant worden de doelstellingen van de Groenblauwe mantel geformuleerd en de verbodsbepalingen die gelden voor de Groenblauwe mantel. Deze verbodsbepalingen verbieden activiteiten die in strijd zijn met de hiervoor aangegeven doelstellingen met betrekking tot natuurbescherming, behoudt van landschappelijke kwaliteiten, bescherming van watersystemen en behoudt van bufferfunctie met het groenblauwe kerngebied.

3.5 Bescherming houtopstanden

De Wet natuurbescherming § 4.1. Houtopstanden vervangt de voormalige Boswet, waarbij dezelfde voorwaarden grotendeels gelden. Evenals de Boswet betreft de bescherming in het algemeen houtopstanden buiten de bebouwde kom zover deze een groter oppervlak van 10 are hebben of een rij van meer dan 20 bomen betreffen, geen deel uitmaken van begroeiingen op erven of in tuinen en

geen aanplant voor cultuurdoeleinden en houtwinning betreffen. Er geldt een meld- en heraanplant plicht.

3.6 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein beherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

4. ONDERZOEKSRESULTAAT

4.1 Methodiek

Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied en directe omgeving. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites, o.a. van de nationale databank (NDFF), kennisdocumenten en diverse verspreidingsatlassen. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van relevante natuurterreinen in de omgeving, de ligging ten opzichte van Natuurbeschermingswet-gebieden als Habitat- en Vogelrichtlijngebieden en Natuurnetwerk Nederland (NNN), en bijzonder provinciale beschermingszones (Groenblauwe mantel). Daarvoor is o.a. gebruik gemaakt van de website van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en die van de provincie Noord- Brabant. Bron van de NDFF-gegevens die in het verslag vermeld worden is: NDFF - quickscanhulp.nl; datum van levering 19-01-2020

Veldonderzoek

Het veldbezoek werd op 15-1-2020 tussen en 12.00 en 13.00 uur uitgevoerd door dhr. J. Maassen. Tijdens het veldbezoek was het rond de graden 11C, geheel bewolkt en er waaide een harde wind (wk4). Af en toe viel er wat regen. Een weertype dat getypeerd kan worden als zacht maar herfstachtig winterweer.

Tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken zijn de aanwezige biotopen in het plangebied vastgesteld. Ook is onderzoek gedaan naar biotopen en natuurwaarden in de directe aangrenzende omgeving waarop ontwikkelingen binnen het plangebied van invloed op kunnen zijn. Aan de hand van de aanwezige biotopen kan worden bepaald of er mogelijk beschermde soorten voorkomen. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen, die kunnen duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Behalve het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten is er ook gelet op bijv. hollen, uitwerpselen, prooiresten, braakballen vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn verwerkt in onderstaande notitie.

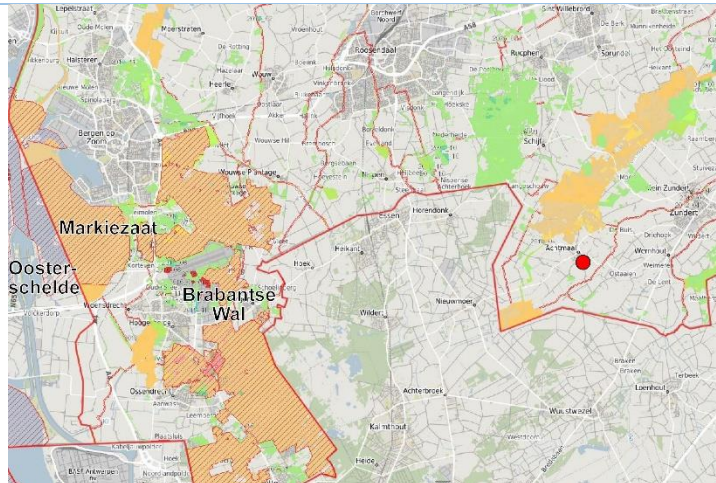
4.2 Gebiedsbescherming

4.2.1 Beschermd natuurgebied

Ligging

Fig.4 Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000 gebied (rood gearceerd).

Bron: Provincie Noord-Brabant

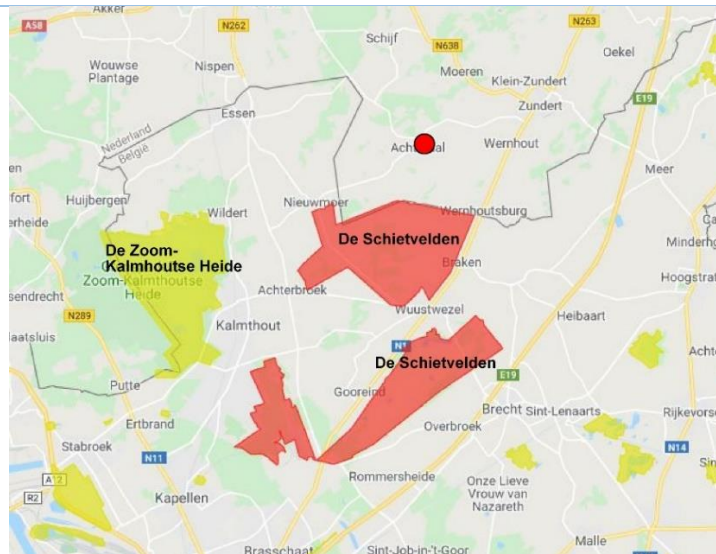
Natura 2000

De dichtst nabije Nederlandse Natura-2000 gebieden zijn *Brabantse Wal*, *Markiezaat* en *Oosterschelde* op afstanden hemelsbreed variërend tussen de 15 tot 20 km westelijk van het plangebied. Overige natura 2000-gebieden *De Schietvelden* en *Kalmhoutse Heide* liggen buiten de landsgrenzen op Belgisch grondgebied en op de iets kortere afstanden van respectievelijk 4 km en 10 km zuidelijk en zuidwestelijk van het plangebied.

Het Natura-2000 Brabantse Wal en daarop aansluitend De Kalmhoutse Heide bevat kwetsbare en stikstofgevoelige natuur van vochtige heide en zwak gebufferde vennen. De Markiezaat en Oosterschelde bevat robuustere en meer kust gebonden natuur van moeras, natte graslanden en open water.

Fig.5 Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van binnen België gelegen Natura 2000 gebied (rood en geel ingekleurd).

Bron: website Natura 2000 vlaanderen.be

NNN-gebied

Het dichtstbijzijnde gebied dat onder het Natuur Netwerk Brabant (NNB) valt ligt op een afstand van slechts ongeveer 0,4 km hemelsbreed van het plangebied. Dit gebied betreft de Turfvaart/Bijloop waaraan de status van Natte natuurparel is

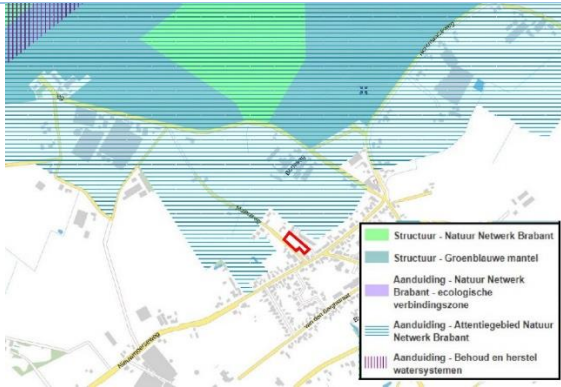
	toegekend. Een status die toegekend worden aan gebieden met waardevolle en kwetsbare natte natuurwaarden die gebonden zijn aan bijzondere hydrologische omstandigheden. Aan het dichtst nabije onderdeel van dit gebied is het droge beheertype N15.02 van Dennen-, eiken-, en beukenbos toegekend. De meer kwetsbare natte beheertypen (o.a. de Oude Buisse Heide met het beheertype N06.04 Vochtige heide) liggen verder verwijderd van het plangebied. Op veel grotere afstand van 3,5 km zuidelijk, tegen de grens met België, ligt de Natte natuurparel het gebied De Matjens. Ander NNB-gebied betreffen verspreid liggende snippers bosgebied waaraan het beheertype N10.16 van droog bos met productie is toegekend. Op een afstand van 1,26 km zuidoostelijk van het plangebied stroomt de beek de Weerij; een ecologische verbidingsstructuur waaraan het beheertype N 030.01 van Beek- en bron is toegekend.
<i>Fig.5. Ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de NNN-structuren (helder gekleurde oppervlakken).</i> <i>Verklaring. Oranje en gearceerd: Natte Natuurparels groen: NNB-gebied</i> <i>Bron: Provincie Noord-Brabant</i>	

Effectenbeoordeling

Toelichting	De Wet natuurbescherming onderscheid naast een directe aantasting ook een indirecte aantasting door factoren die op afstand van invloed zijn, de zgn. externe werking. Voor NNN-gebied geldt deze externe werking alleen indien sprake is van een aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken zoals die in het beheer- en ambitieplan zijn vastgelegd. Zover de externe werking betrekking heeft op de toevoer van stoffen door lucht en water, geldt deze in het kader van de Wet natuurbescherming uitsluitend voor Natura 2000-gebied en niet voor NNN-gebied.
Algemeen	Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS of Natura 2000-gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is daarom geen sprake.
Natura 2000	<i>Externe werking op korte afstand</i> Alle Natura 2000 gebieden liggen op voldoende ruime afstand om geen negatieve invloeden verwacht worden van factoren met een externe werking die met een korte reikwijdte op afstand werken, als bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting. <i>Stikstof</i> Een mogelijke werking op afstand geldt hier uitsluitend de factor stikstofdepositie op Natura 2000-gebied. Een factor die ook op grotere afstand werkzaam is en op basis van zijn reikwijdte van bijzonder negatieve invloed kan zijn op kwetsbare natuurgebieden. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van de factor stikstofdepositie plaats vinden ten gevolge de uitstoot van het bouwverkeer en

	machines die tijdens de bouw gebruikt worden. Na de uitvoerende fase kan verwacht worden dat de nieuwbouw en de verkeersbewegingen die deze genereren een nieuwe bron van stikstofuitstoot is. Gelet op de relatief kleine schaal van het bouwproject, aard van de werkzaamheden, de “zachte” nieuwe woonfunctie die het plangebied verkrijgt en ligging op relatief grote afstand tot Natura 2000-gebied wordt redelijkerwijs niet verwacht dat deze uitstoot een dusdanige bijdrage levert aan de bestaande achtergronddepositie die leidt tot kwaliteitsverlies van beschermd natuurgebied of overschrijding van grenswaarden zoals die gesteld zijn voor de dichtst nabije Natura 2000-gebieden. <u>Conclusie</u> Negatieve effecten op Natura 2000 gebied die tot kwaliteitsverlies en overschrijding van de gestelde drempelwaarden leiden kunnen uitgesloten worden gelet op de afstand, schaal en aard van de voorgenomen ontwikkelingen. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt om deze redenen niet noodzakelijk geacht.
NNB-gebied effecten en conclusie	De dichtstbijzijnde gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en liggen op voldoende ruime afstand van het plangebied om effecten die de wezenlijke waarden en kenmerken van NNB-gebied aantasten geheel uit te sluiten. <u>Conclusie</u> Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

4.2.2 Overige provinciale beschermingszones.

Ligging	Op de Themakaart ‘natuur en landschap’ in de Verordening ruimte Noord-Brabant is het plangebied aangeduid als gelegen buiten de structuur ‘Groenblauwe mantel’ en buiten het attentiegebied NNB. Wel ligt het plangebied zeer dicht bij het Attentie gebied NNB en wordt daar vrijwel door omgeven.
<i>Fig.6 Het plangebied is rood omkaderd.</i> <i>Bron: Ruimtelijke Plannen provincie Noord-Brabant</i>	
Effecten-beoordeling en conclusie	Door de ligging van het plangebied buiten de speciale provinciale beschermingszones van Groenblauwe mantel en Attentiegebied NNB kunnen overtredingen van artikel 12 en 6 van de Verordening ruimte NB uitgesloten worden.

4.3 Soortenbescherming

4.3.1 Vaatplanten en bladmossen

Habitatrichtlijn	De Habitatrichtlijn beschermt een viertal inheemse plantensoorten van bijlage 4 van de Habitatrichtlijn en 2 soorten van bijlage 2. De bijlage 4-soorten betreffen de vaatplanten drijvende waterweegbree, kruipend moerasscherm, groenknolorchis en zomerschroeforchis. Als bijlage 2-soorten worden de bladmossen geel schorpioenmos en tonghaarmuts vermeld. De strikte bescherming van de bijlage 2-soorten geldt alleen binnen hun prioritair aangewezen habitatgebieden. Voor beide bladmossoorten betreffen dit respectievelijk hoogveengebied en rivier begeleidend ooibos. Alle genoemde soorten zijn te strikt gebonden aan een hoogwaardig natuurlijk milieu van water, moerassen en vochtige heide en blauwgraslanden om binnen de directe omgeving van het plangebied te verwachten. De waterplant drijvende waterweegbree is als habitatrichtlijnsoort landelijk het minst zeldzaam en komt tamelijk wijdverspreid in de provincie Noord-Brabant voor. De soort is gebonden aan een hoogwaardige zachte waterkwaliteit van beken en vennen. In Noord-Brabant toont de soort in hoge mate een beek begeleidend verspreidingsbeeld.
Nationale bescherming	Onder de nationale bescherming vallen 76 soorten vaatplanten waarvan de meeste uiterst zeldzaam zijn. Onder deze beschermingscategorie een hoog aandeel zeldzame akkeronkruiden die als gevolg van de intensivering van de akkerbouw vrijwel uit het agrarisch landschap verdwenen zijn. Een aantal zeer zeldzame soorten uit onderhavige beschermingscategorie groeit op stenige standplaatsen en kan op oude muren aangetroffen worden. In tegenstelling tot de voormalige Flora- en Faunawet zijn door de Wet natuurbescherming niet alle orchideeënsoorten meer beschermd. Onder de nationale bescherming vallen zo'n 8 soorten die allen in de provincie Noord-Brabant uiterst zeldzaam of uitgestorven zijn.
Bronnen-onderzoek	De NDFF-gegevens vermelden binnen de 0-1 km geen beschermde plantensoorten. Binnen de 1-5 km straal wordt de dennenorchis, dreps, muurbloem en, en als enige habitatrichtlijnsoort de drijvende waterweegbree vermeld. Genoemde soorten zijn respectievelijk te specifiek gebonden naaldbos, traditioneel beheerde graanakkers, oude muren en hoogwaardig beekmilieu om binnen het plangebied te verwachten.
Veldbezoek	Waarneming betroffen een scala algemene tot zeer algemene soorten die kenmerkend zijn voor verschillende type verstoringvegetatie. Binnen het grasland betroffen dit ruigtesoorten als ridderzuring, Canadese guldenroede (verwilderde exoot) en Canadese fijnstraal. In het tuingedeelte werden o.a. stinkende gouwe, kantige basterdwederik, schijnaardbei (verwilderde exoot) en de bladmossen gewoon dikkopmos en fijn laddermos en het levermos parapluutjesmos waargenomen. De mosbegroeiingen die hier massaal voorkomen wijzen op gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen. Er werden geen waarnemingen gedaan van beschermde, zeldzame, bedreigde of anderszins bijzondere soorten die wijzen op hogere botanische waarden.

Effecten-beoordeling	De begroeiing is van een te algemeen en te verstoord soort om bijzondere botanische waarden te verwachten. Negatieve effecten op beschermde plantensoorten kunnen geheel uitgesloten worden. De condities ontbreken om deze te verwachten.
-----------------------------	--

4.3.2 Zoogdieren (grondgebonden)

Toelichting	
Habitatrichtlijn	Onder de Europese bescherming van de Habitatrichtlijn vallen een aantal zeezoogdieren, die vanzelfsprekend binnenlands uitgesloten kunnen worden. Binnenlands kunnen als Europees beschermde zoogdieren wel bever, otter, Noordse woelmuis en verschillende soorten vleermuizen verwacht worden. Uitgezonderd van vleermuizen (die hier in een apart hoofdstukje behandeld worden) ligt het plangebied te ver buiten het landelijk verspreidingsgebied en specifiek habitatgebied van genoemde soorten om deze in de nabije omgeving te verwachten.
Nationaal beschermd (geen vrijstelling)	Op basis landschappelijke omgeving en verspreidingsgegevens (SOVON-verspreidingsatlas) kunnen in de nabijheid van het plangebied slechts een gering aantal soorten uit het middelzware beschermingsregiem waarvoor geen vrijstelling geldt verwacht worden. De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1-km straal eekhoorn en de kleine marterachtigen bunzing en wezel. De bescherming zonder vrijstelling van kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn) geldt alleen voor de provincies Noord-Brabant en Noord-Holland. Deze soorten komen vrij algemeen voor en zijn moeilijk vast te stellen. Deze zoogdieren verplaatsen zich vooral via lijnvormige landschapselementen zoals houtwallen en greppels. Landschapselementen in een geschikt habitat voor kleine marterachtigen zijn o.a. struwelen, hoge graslandvegetatie, houtstapels, holle bomen, houtwallen, takkenrillen en stapels stenen of puin. De kleine marterachtigen zijn moeilijk vast te stellen op basis van een kort en éénmalig veldbezoek. De verspreiding van de steenmarter en das is hoofdzakelijk binnen de oostelijke helft van de provincie geconcentreerd. Waarnemingen in het westelijk deel van de provincie, waar het plangebied ligt, zijn nog uiterst zeldzaam. De verspreiding van de steenmarter is wel tamelijk onvoorspelbaar. De soort laat echter gewoonlijk duidelijke sporen na als uitwerpselen, prooiresten, stank en krabsporen.
Nationaal beschermd (vrijstelling)	Een nationale bescherming met vrijstelling geldt voor een aantal algemene zoogdieren die in de meeste gevallen als uitgesproken cultuurvolger gelden. Uit deze beschermingscategorie kunnen in het bijzonder binnen of nabij het plangebied, en binnen de bebouwde omgeving in het algemeen, kleine zoogdiersoorten als gewone bosspitsmuis, bosmuis, veldmuis en egel verwacht worden. Deze zullen zich voornamelijk op terreindelen waar voldoende dekking door begroeiing is ophouden. Grotere soorten als ree, haas en vos zullen de directe nabijheid van bebouwing mijden indien er geen duidelijke voedselbron is. Voor al deze soorten is slechts de zorgplicht van toepassing, d.w.z. dat onnodig doden of verwonden vermeden dient te worden.

Onderzoek	
Bronnen-onderzoek	Buiten vleermuizen melden de NDFF-verspreidingsgegevens binnen de omgeving rond het plangebied geen soorten die door de habitatrichtlijn strikt beschermd zijn. De enige beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt die binnen de 1-km worden vermeld zijn eekhoorn, bunzing en wezel. Binnen de 1-5 km straal wordt de boomarter vermeld. Voor alsnog een zeldzame soort in Brabant, waarvan de verwachtingskans buiten oude bossen als uiterst klein beschouwd wordt.
Veldonderzoek	Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen van zoogdieren gedaan. Buiten molshopen en muizengaten werden geen verblijfssporen geconstateerd. In het bijzonder is gelet op sporen van marterachtigen, de enige soorten uit de beschermingscategorie waarvoor geen vrijstelling geldt en waarvoor in het bijzonder het tuingedeelte van het plangebied een geschikte habitat en verblijfsmogelijkheden biedt. Het tuingedeelte en de te slopen bebouwing is daarom uitgebreid onderzocht op sporen van marterachtigen. Dit sporenonderzoek heeft geen resultaat opgeleverd.

Effectenbeoordeling	
leefgebied en verblijfplekken	Het tuingedeelte van het plangebied is bijzonder geschikt voor kleine zoogdieren die enige mate van cultuurvolger gelden. Dit betreffen in de eerste instantie en breed scala aan kleine zoogdieren als egel, woelmuizen, spitsmuizen en bosmuis waarvoor een vrijstelling geldt. Maar ook een groter dier als vos kan binnen het plangebied verwacht worden en beschermde soorten zonder vrijstelling als bunzing en wezel. Deze soorten kunnen het plangebied aandoen op zoek naar voedsel en schuilgelegenheid. Verblijfplekken van marterachtigen worden echter na een tamelijk uitgebreid sporenonderzoek niet direct verwacht, maar kunnen op basis van een kort en éénmalig onderzoek ook niet geheel uitgesloten worden. De eekhoorn vindt zijn optimale habitatgebied in bosgebieden, maar is ook in enge mate een opportunist die op zoek naar voedsel naar nabij gelegen bewoond gebied kan uitzwerven als er voldoende houtstructuren zijn die als verbidingsstructuren kunnen functioneren. Daarom kan deze ook in de directe omgeving van het plangebied verwacht worden en binnen het plangebied wat marginaal habitatgebied vinden. Echter het veldbezoek heeft geen enkele aanwijzing dat de soort verblijfplekken binnen het plangebied onderhoudt of als foerageergebied gebruikt. Uitgesloten kan worden dat het plangebied anders dan een op een incidentele manier voor deze soort van belang kan zijn.
Conclusie	Verblijfplekken van zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt werden niet waargenomen en worden ook niet direct verwacht. Verblijfplekken van kleine marterachtigen kunnen op een terrein als dit op basis van een kort veldbezoek echter nooit geheel uitgesloten worden. Het terrein voldoet wat betreft de afmeting (minimaal 1 ha) niet aan de vereisten van geschikt habitatgebied zoals die gesteld zijn in het overheidsdocument Handreiking kleine marterachtigen (uitgave BIJ12) om nader onderzoek te motiveren. Daarom dient voor deze soorten in dit geval alleen de zorgplicht in acht worden genomen.

	Met het oog op mogelijk schuilende kleine marterachtigen en kleine zoogdieren waarvoor een vrijstelling geldt, dient in het bijzonder voorzichtigheid bij het afstapelen van het opgeslagen kachelhout in acht worden genomen. Ook geldt dit bij het verwijderen van afval en puin. Zeker worden een aantal kleine bodem bewonende zoogdieren waarvoor een vrijstelling geldt als veldmuis, rosse woelmuis, gewone bosspitsmuis en egel verwacht. Voor deze soorten dient uitsluitend de zorgplicht (Wnb art 1.11) in acht worden genomen. Zie voor de aanbevolen mitigatiemaatregelen hoofdstuk 6.
--	---

4.3.3 Zoogdieren (vleermuizen)

<i>Toelichting en voorkomen</i>	
Toelichting	Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn en zijn daardoor op Europees niveau beschermd. Deze bescherming betreft ook de vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen. Dit gehele systeem van verbindingsroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijkgesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.
Voorkomen	Op basis van omgevingskenmerken worden binnen de directe omgeving vooral soorten van het half besloten landschap die in enige mate als cultuurvolger gelden verwacht. De betreft in de eerste instantie de gewone dwergvleermuis; de meest algemene vleermuis in Nederland die vrijwel overal binnen de bebouwde omgeving voorkomt. De laatvlieger komt ook algemeen in de bebouwde omgeving voor, maar minder talrijk dan de gewone dwergvleermuis. Beide soorten verblijven uitsluitend in bebouwing. Binnen een omgeving als onderhavige kan vrijwel zeker ook de boom bewonende rosse vleermuis niet uitgesloten worden.

	De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1-km een opvallend groot aantal vleermuissoorten: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, meervleermuis en watervleermuis. Zeldzamere soorten als meervleermuis, watervleermuis en grijze grootoorvleermuis worden binnen de directe omgeving van het plangebied niet direct verwacht, gelet op hun specifiek landschapsgebruik en relatieve zeldzaamheid. Deze soorten kunnen verder noordwaarts in de bosgebieden en nabij de vaarten waargenomen worden.
--	--

Veldbezoek

Verblijf en verblijfsmogelijkheden	De enige bebouwing binnen het plangebied die mogelijk verblijf kan bieden en is de kleine stenen schuur op het erf van Molenweg 2. Het gebouw is tijdens het bezoek zowel van binnen als buiten onderzocht op verblijf en verblijfsmogelijkheden. Echter de schuur werd als gevolg van zijn huidig gebruik, ontoegankelijkheid, inrichting en bouw als geheel ongeschikt voor verblijf beoordeeld. Hierbij werd het volgende in aanmerking genomen. -De binnenruimte is met gesloten deuren voor vleermuizen geheel ontoegankelijk, biedt (inclusief de kleine zolder) te veel inval van daglicht en weinig schuilgelegenheid in nissen, kieren en donkere hoekjes. -De muren bevatten spouwen, maar geen aanvliegbare toegangen daartoe. -De daken van asbest golfplaten zijn ongeschikt om onder te verblijven. Door het geringe isolerend vermogen van het materiaal biedt dit type dakbekleding te weinig bescherming tegen temperatuurextremen (vleermuizen eisen binnen hun verblijf een constante temperatuur). -Het dakleer waarmee de dakranden aan de kopgevels zijn afgewerkt bevatten aanvliegbare toegangen naar spleten tussen het materiaal die ruim genoeg zijn voor verblijf. Echter ook dit materiaal is wegens een te gering isolerend vermogen ongeschikt om onder en tussen te verblijven. Alle bomen binnen en rond het plangebied werden onderzocht op geschikte verblijfsmogelijkheden in bv. spechtenholen en rottingsholten. Deze werden nergens geconstateerd.
Foerageergebied en verplaatsingsstructuren	Zeker worden foeragerende vleermuizen binnen het plangebied verwacht. De diversiteit aan begroeiing, die een breder scala aan insecten (het voedsel van vleermuizen) aantrekt, en afwisselende begroeiingstructuren bieden een meer dan gemiddelde kwaliteit als foerageergebied. De houtbegroeiingen maken geen deel van de hoofdstructuren waarlangs vleermuizen trekken en foerageren.

Effectenbeoordeling

Soorten	Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen van vleermuizen gedaan.
Verblijfplekken	Tijdens het veldbezoek werden geen vaste verblijfplekken en geschikte verblijfsmogelijkheden geconstateerd. Verblijfplekken van vleermuizen binnen het plangebied en directe invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkeling worden niet verwacht en daarmee geen negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfsplaatsen van vleermuizen.

Leefomgeving	Het plangebied kan meer dan als van een gemiddelde kwaliteit als foerageergebied beoordeeld worden op basis van de begroeiingstructuren en diversiteit aan soorten. Echter op basis van het geringe oppervlak van het plangebied ligt het niet in de verwachting dat het terrein onderdeel maakt van essentiële foerageergebieden waarvan het verlies niet door vleermuizen in de directe omgeving gecompenseerd kan worden. Uitgesloten kan worden dat de begroeiingen binnen het plangebied een onmisbare schakel zijn van trek- en foerageerroute van vleermuizen.
---------------------	---

4.3.4 Vogels

Toelichting en bronnenonderzoek	
Algemeen	Alle vogels zijn Europees beschermd door middel van de Vogelrichtlijn . In de Wet natuurbescherming worden alle broedende vogels strikt beschermd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd (zie overzicht hieronder). Voor een verdere toelichting zie bijlage2.
Beschermings-categorieën.	Soorten uit categorieën 1, 2, 3 en 4 (een ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk is. <i>Nesten jaarrond beschermd, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd.</i> <i>Soorten: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw.</i> Soorten uit de categorie 5, jaarrond bescherming verblijfplekken optioneel <i>Soorten: Blauwe reiger, Boerenwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiswaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.</i> Overige soorten: verblijfplekken alleen beschermd indien sprake is van een daadwerkelijk broedgeval <i>Soorten: overige soorten</i>
Categorie 1, 2, 3 en 4	Verblijfplekken in gebouwen Uit deze zwaarste beschermingscategorie worden in de directe omgeving van het plangebied een aantal soorten verwacht worden die als uitgesproken cultuurvolgers gelden en voor hun verblijfsmogelijkheden geheel afhankelijk van bebouwing zijn. De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1-kmstraal uit deze categorie huismus, gierzwaluw, slechtvalk, kerkuil en steenuil. Uitgezonderd van de gierzwaluw en slechtvalk zullen deze soorten het grote oppervlak aan landbouwgronden vermijden en zich verplaatsen en voedsel zoeken binnen de bebouwde linten en langs groenstructuren.
Categorie 1, 2, 3 en 4	Verblijfplekken in bomen Onder de zware beschermingscategorie vallen ook een aantal roofvogels die nesten onderhouden in bomen. De nestelplekken kunnen holten in bomen betreffen, zelfgemaakte nesten in bomen en grote nesten in bomen van andere vogels. Veel van deze soorten zijn gebonden aan bossen en bosranden of foerageren boven het open veld. De NDFF-gegevens melden binnen de 1-kmstraal buizerd, havik, wespendif, ransuil, boomvalk, wouw, ransuil en

	sperwer als roofvogels uit deze zware beschermingscategorie die aan bossen en bosranden gebonden zijn en voor hun nestgelegenheid afhankelijk van bomen zijn. Andere soorten anders dan roofvogels, uit onderhavige categorieën die voor de omgeving vermeld worden zijn grote gele kwikstaart roek en ooievaar. De roek is een koloniebroeder en de ooievaar wijkt ook uit naar menselijke bouwwerken als hoogspanningsmasten en schoorstenen. De grote kwikstaart broedt in hopen aan oevers van beken, sloten en vaarten.
Categorie 5	De strikte bescherming van nestplekken van soorten uit de deze categorie geldt alleen als er zwaarwegende ecologische omstandigheden daartoe aanleiding geven. In het algemeen geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid. De bescherming houdt verband met de schaarste van het type nestgelegenheid. Veel van deze soorten zoeken nestgelegenheid op beschutte plekken in holten, hopen en kieren. De jaarronde bescherming geldt alleen als de populatie sterk onder druk staat. Boerenwaluw en huiswaluw worden vaak als koloniebroeders aangetroffen op boerenerven en onderhouden vaste verblijfplekken waar ze jaarlijks weer naar terugkeren. De meeste soorten uit deze middelzware beschermingscategorie onderhoudt in principe geen vaste nestplekken, zoals een aantal algemene tuin en stadsvogels, maar keren wel vaak tot dezelfde plek of locatie terug.
Buitencategorie	Voor de groep uit de laagste beschermingscategorie geldt de bescherming van de nesten en broedplekken in alle gevallen uitsluitend als daadwerkelijk sprake is van een broedgeval. Hiervoor is artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 van toepassing. Verbod van opzettelijke verstoring is bij ingang Wnb niet (meer) van toepassing voor deze categorie. De omgeving van het plangebied kan van bijzonder belang geacht worden voor bosvogels, struweelbroeders en grondbroeders van akkers en akkerranden.

Effectenbeoordeling

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek werden buiten een aantal algemene tuinvogels (koolmees, merel, houtduif) weinig vogelwaarnemingen gedaan, wat te maken kan hebben met de harde wind tijdens het veldbezoek. Met name het tuingedeelte van het plangebied biedt een geschiktheid als foerageergebied voor steenuil, kerkuil en huismus. Verblijf- en nestgelegenheid voor deze soorten die binnen of aan bebouwing nestelen is binnen het plangebied schaars, daar het plangebied alleen een stenen schuur als bebouwing bevat. Er werden in of aan het gebouw geen sporen waargenomen, als uitwerpselen, veren en aangesleept nestmateriaal, die erop wijzen dat genoemde soorten in het gebouw verblijven of nestelen. Voor uilen werd het gebouw als geheel ongeschikt beoordeeld wegens ontoegankelijkheid, gebruik en inrichting. Voor huismussen is er alleen ruimte tussen het dakleer aan de kopgevels om beschut te nestelen. Echter dit materiaal biedt de nestjongen te weinig beschutting tegen temperatuurextremen en is daardoor ongeschikt om onder te nestelen.

Tijdens het veldbezoek onderzoek gedaan naar aanwezigheid van een huismussenpopulatie in de directe omgeving. Er werden geheel geen

	waarnemingen van huismussen gedaan, waarbij de harde wind hierbij ook van invloed kan zijn geweest. Echter een bewoner bevestigde dat de huismussen in de omgeving schaars zijn. Tijdens het veldbezoek is ook in het bijzonder aandacht besteedt aan sporen, zoals uilenballen, veren en mestsporen, die erop wijzen dat uilen in het gebied foerageren en daar uitkijkposten onderhouden. Er werden geen aanwijzingen gevonden dat dit het geval is. Buiten een verwaaid merelnest werden geen vogelnesten in het groen geconstateerd. Het tuingedeelte werd als bijzonder geschikt beoordeeld als broedgebied voor kleine tuinvogels en struweelbroeders.
Verblijfplekken categorie 1t/m4	Op basis van het veldbezoek kunnen jaarrond beschermde verblijfplekken zowel in bomen en in en aan bebouwing geheel uitgesloten worden. Het plangebied bevat geen bebouwing en bomen die daarvoor een bijzondere geschiktheid vertonen. Het plangebied is geheel ongeschikt om roofvogels die in grote nesten in bomen broeden nestgelegenheid te bieden. Ook ligt het plangebied te ver buiten het leefgebied van de meeste soorten. Het plangebied toont wel een geschiktheid als foerageergebied voor soorten uit de categorie van soorten die de bebouwde omgeving opzoeken als huismus, steenuil en kerkuil. Het veldbezoek heeft geen aanwijzingen opgeleverd dat genoemde soorten binnen het gebied foerageren en verblijven. Verwacht wordt dat verlies van dit foerageergebied niet van invloed is op de lokale staat van in stand houding van deze soorten, gelet op het ontbreken van duidelijke waarnemingssporen en het relatief geringe oppervlak.
Verblijfplekken categorie 5	Er werden buiten de algemene tuin- en stadsvogels (koolmees, pimpelmees) geen vogels geconstateerd uit categorie 5, de middelzware beschermingscategorie. Binnen een omgeving als deze kunnen zeker algemene tuin- en stadsvogels uit deze categorie als spreeuw, ekster, zwarte kraai, koolmees en pimpelmees verwacht worden. Met de herontwikkeling van het plangebied gaat geen nestgelegenheid voor categorie 5- soorten verloren. Alsnog zijn er ook geen ecologische omstandigheden om nesten van deze soorten een jaarrond beschermde status te geven. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient wel het broedseizoen voor deze soorten in acht worden genomen bij het verwijderen van houtbegroeiingen en sloopwerkzaamheden.
Overig	Voor kleine tuinvogels en struweelbroeders is relatief veel nestgelegenheid aanwezig binnen de houtbegroeiingen op het terrein. Het grasland is van en te gering oppervlak en ligt te dicht bij bebouwing om groundbroeders als patrijs en fazant te verwachten. Soorten die in deze omgeving met een groot oppervlak aan akkerland verwacht kunnen worden. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient het broedseizoen in acht worden genomen bij het verwijderen van houtbegroeiingen en sloopwerkzaamheden.

4.3.5 Reptielen

Habitatrichtlijn	Het plangebied ligt te ver buiten het landelijk verspreidingsgebied van de meeste reptielen die doormiddel van de Habitatrichtlijn beschermd zijn om deze in de nabijheid te verwachten. Zover deze in de ruimere omgeving voorkomen eisen deze ook te specifieke biotoopeisen om nabij het plangebied te verwachten. De enige soort die door de NDFF-gegevens binnen de 1-kmstraal wordt vermeld is de gladde slang. Een soort die zeer specifiek gebonden is aan een hoogwaardig milieu van heide, bos en hoogveen en binnen de verstedelijkte omgeving van het plangebied vrijwel uitgesloten kan worden. Van oudsher komt de gladde slang voor in het gebied de Moeren voor op grotere afstand noordelijk van het plangebied. Internetgegevens laten zien dat deze tegenwoordig ook verder zuidelijke op de Oude Buisse Heide wordt waargenomen. Waarschijnlijk als gevolg van natuurontwikkeling breidt de soort zich uit en kan ook dicht bij het plangebied waargenomen worden.
Nationale bescherming	De enige reptielen die in Brabant met enige frequentie voorkomen zijn de hazelworm en levendbarende hagedis. Deze soorten vallen onder de nationale bescherming en voor hen geldt geen vrijstelling. De levendbarende hagedis is een tamelijk algemene soort van heide en heideachtig terrein. De hazelworm is binnen Brabant een tamelijk zeldzame soort en komt binnen een zeer beperkt verspreidingsbeeld voor. De soort is gebonden aan heideterrein en bosgebied met een structuurrijke onderbegroeiing.
Bronnen-onderzoek	De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1km-straal als enige reptielsoort de levendbarende hagedis. Vrijwel zeker kan verwacht worden dat de waarnemingslocaties de nabijgelegen heideterreinen en bosgebieden betreffen. Waarneming van genoemde soort binnen de provincie Noord-Brabant op agrarisch terrein zijn van een uiterste incidentele aard.
Veldonderzoek	Het veldbezoek vond plaats in een tijd van het jaar die ongunstig is voor waarneming van reptielen. Wel kon vastgesteld worden dat de condities ontbreken om deze te verwachten. Het plangebied werd tijdens het veldbezoek als geheel ongeschikt beoordeeld om reptielen te verwachten. De specifieke habitatvereisten ontbreken geheel.
Effecten-beoordeling	Negatieve effecten op reptielen en hun habitatgebied kunnen geheel uitgesloten worden. Op basis van het huidige verspreidingsbeeld, landschapskenmerken en inrichting van het plangebied kunnen alle reptielsoorten voor het plangebied en onmiddellijke omgeving geheel uitgesloten worden.

4.3.6 Amfibieën

Algemeen	Het plangebied ligt in een directe omgeving waarbinnen stabiele watermilieus geheel ontbreken. De watergangen zijn in het algemeen van het type dat niet permanent watervoerend is.
-----------------	---

Habitatrichtlijn	Veel soorten uit deze categorie die binnen de bredere omgeving verwacht kunnen worden als heikikker, poelkikker, kamsalamander en rugstreeppad, zijn binnen Noord-Brabant te specifiek gebonden aan een hoogwaardig stabiel watermilieu en/of een landbiotoop van heide, heideachtig terrein, stuifzanden en schraal grasland om binnen agrarisch of bebouwd gebied te verwachten. Het plangebied ligt binnen het agrarisch landschap te geïsoleerd van de meest nabije habitatgebieden om deze soorten te verwachten. Theoretisch gezien geldt deze isolatie minder voor de rugstreeppad. De rugstreeppad is een meer mobiele soort van minder stabiele watermilieus die landelijk op veel plekken in agrarisch gebied en tot binnen stedelijk gebied voorkomt. Binnen Brabant is de soort betrekkelijk zeldzaam en wordt de buiten de optimale biotoop van heide en stuifzanden veel minder vaak aangetroffen dan elders in het land. De soort is in het algemeen een kolonisator op allerlei braakliggend terrein en plant zich daar veelal voort in ondiepe tijdelijke plassen.
Nationale bescherming (geen vrijstelling)	De enige beschermde soorten nationaal beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt die binnen de provincie Noord-Brabant vrij algemeen voorkomen zijn de vinpootsalamander en alpenwatersalamander. De vinpootsalamander is te specifiek gebonden aan heidevennen om buiten natuurgebied te verwachten. De alpenwatersalamander is minder kieskeurig en is in de eerste instantie een soort van bosvijvers.
Nationale bescherming (vrijstelling)	De nationaal beschermde soorten waarvoor een vrijstelling geldt, betreffen een vijftal soorten amfibiesoorten die landelijk zeer algemeen voorkomen: de kleine watersalamander, bruine kikker, twee soorten groene kikkers (bastaardkikker en meerkikker) en de gewone pad. De meerkikker komt algemeen in het westelijk deel van het land voor en is in het oosten zeldzaam. Voor al deze soorten geldt alleen de zorgplicht.
Bronnen-onderzoek	De NDFF-gegevens vermelden binnen de 1-km straal heikikker, poelkikker, kamsalamander en alpenwatersalamander. De kamsalamander wordt op een grotere afstand vermeldt. Heikikker, poelkikker en kamsalamander, zijn strikt beschermd volgens de habitatrichtlijn. De rugstreeppad, ook een habitatrichtlijnsoort, wordt pas op een veel grotere afstand van 10 km tot 25 km vermeld.
Veldbezoek	Het veldbezoek vond plaats in een tijd van het jaar die ongunstig is voor waarneming van amfibieën. De omstandigheden wat betreft terreingesteldheid en ontbreken van geschikte watermilieus werd als ongunstig beoordeeld om beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt binnen het plangebied en directe landschappelijke omgeving te verwachten.
Effecten-beoordeling	Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt kunnen binnen het plangebied uitgesloten omdat de geschikte habitatomstandigheden geheel ontbreken. De meest soorten zijn te zeer gebonden aan natuurlijk terrein om nabij de bebouwde omgeving te verwachten. Salamanders kunnen geheel uitgesloten worden daar een stabiel watermilieu in de directe omgeving ontbreekt. Hooguit kunnen een aantal meer opportunistische vrijgestelde soorten verwacht worden die mobiel zijn en minder direct aan het watermilieu gebonden zijn. Dit betreft in de eerste instantie de gewone pad en de bruine

	kikker, zeer algemene soorten waarvoor een vrijstelling geldt. Voor deze soorten dient uitsluitend de zorgplicht in acht genomen te worden.
--	---

4.3.7 Vissen

Algemeen	Voor deze soortgroep is het plangebied niet relevant wegens het ontbreken van een watermilieu. Negatieve effecten worden daarom niet verwacht.
-----------------	--

4.3.8 Libellen en vlinders

Algemeen	Voor alle beschermde soorten uit deze soortcategorie geldt geen vrijstelling.
Habitatrichtlijn Voorkomen en bronnen onderzoek	Onder de Europese bescherming van de habitatrichtlijn vallen 7 soorten dagvlinders en 8 soorten libellen. Genoemde soorten zijn allen zeldzaam en gebonden aan hoogwaardige milieus van heide, vennen, beken, moerassen en rivieren. Voor de provincie Noord-Brabant zijn van bijzonder belang de drie witsnuitlibellen, sierlijke, oostelijke en gevlekte witsnuitlibel. Van deze soorten wordt alleen de gevlekte witsnuitlibel binnen de 1-kmstraal door de geraadpleegde NDFF-gegevens vermeldt. Witsnuitlibellen zijn specifiek gebonden zijn aan het zwak gebufferd watermilieu van vennen en andere kleine waters. Op basis van hun zeldzaamheid, verspreidingsbeeld en specifieke habitatvereisten kunnen deze soorten voor het plangebied en omgeving uitgesloten worden.
Nationale bescherming. Voorkomen en bronnen onderzoek	Onder de nationale bescherming zonder vrijstelling vallen 20 soorten dagvlinders en 7 libelsoorten. Uit de groep van libellen vermelden de NDFF-gegevens binnen de 1-kmstraal de bosbeekjuffer. Deze soort is te specifiek gebonden aan beekmilieus om nabij het plangebied te verwachten. Soorten uit deze soortgroep zijn in het algemeen dusdanig zeldzaam dat de verwachtingskans bijzonder klein is om buiten natuurgebieden aan te treffen.
Veldbezoek	Het veldbezoek vond plaats in een tijd van het jaar die ongunstig is voor waarneming van soorten uit deze groep. Het plangebied toont uitsluitend een geschiktheid om en aantal algemene dagvlinderssoorten en libellen te verwachten waarvoor geen wettelijke bescherming geldt.
Effecten-beoordeling	Gelet op hun zeldzaamheid en binding aan specifiek habitatgebied kunnen beschermde libel- en vlindersoorten voor het plangebied geheel uitgesloten worden.

4.3.9 Overige ongewervelden

Algemeen	Voor alle beschermde soorten uit deze soortcategorie geldt geen vrijstelling.
-----------------	---

Habitatrichtlijn Voorkomen en bronnen onderzoek	Uit de overige groepen van ongewervelden die Europees beschermd zijn door de Habitatrichtlijn vallen 2 soorten weekdieren en 5 keversoorten. Van de twee weekdieren is De Bataafse stroommossel vrijwel uitgestorven. De andere soort, het waterslakje de platte schijfhoorn, komt verspreid voor in de Utrechtse en Zuid-Hollandse laagveengebieden en in delen van Friesland. Binnen de zuidelijke provincie zijn de vindplaatsen uiterst schaars. Van de 5 keversoorten zijn twee soorten waterroofkevers; de andere 3 soorten betreffen keversoorten die specifiek gebonden zijn aan oude bossen of vrijstaande oude bomen met veel dood hout. De binding met dood hout, dat in de Nederlandse intensief onderhouden bossen meestal snel geruimd wordt, maakt deze soorten kwetsbaar en is de reden van de zware bescherming. Van genoemde keversoorten ligt het landelijk verspreidingsgebied van de vermiljoenkever uitsluitend in de provincies Noord-Brabant en Zuid-Limburg. De kever heeft een voorkeur voor vochtige bossen.
Nationale bescherming Voorkomen en bronnen onderzoek	Onder de nationale bescherming vallen één keversoort, het vliegend hert en de enige inlandse rivierkreeft, de Europese rivierkreeft. De Europese rivierkreeft is landelijk vrijwel uitgestorven. Het vliegend hert is specifiek gebonden aan oude eikenbossen met dood hout in verschillende rottingsstadia. Dit bostype ontbreekt in de nabijheid van het plangebied.
Veldbezoek	Het veldbezoek vond plaats in een tijd van het jaar die ongunstig is voor waarneming van een aantal soorten uit deze groep.
Effecten-beoordeling	Gelet op hun zeldzaamheid en binding aan specifiek habitatgebied worden geen soorten uit deze categorie verwacht.

4.4. Bescherming houtopstanden

Wet natuur bescherming	Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom waardoor de Wnb §4 ter bescherming van houtopstanden niet van toepassing is.
APV-bomenkap	Binnen de bebouwde kom geldt wel de gemeentelijke APV bomenkap. Volgens artikel 2 lid 6 van de APV van de gemeente Zundert zijn de houtopstanden binnen het plangebied niet kapvergunning plichtig, daar deze geen bomen bevatten die op de lijst van beschermde bomen van de gemeente Zundert staan.
Effecten-beoordeling	Overtreding van Wet natuurbescherming op dit punt en eveneens de gemeentelijke APV-bomenkap kan voor het plangebied uitgesloten worden.

5 Conclusie

5.1. Samenvatting effectenbeoordeling

Natura 2000-gebied

Gelet op de schaal en aard van de voorgenomen ontwikkeling en ligging op voldoende geruime afstand tot Natura 2000 kunnen negatieve effecten op Natura 2000 gebied als een kwaliteitsverlies of overschrijding van de gestelde drempelwaarden geheel uitgesloten worden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS)

Er worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS aantasten gelet op de aard en schaal van de voorgenomen ingrepen en ontwikkeling en de ligging op voldoende afstand. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

Attentiegebied NNB en Groenblauwe mantel

Het plangebied ligt buiten de deze structuren waardoor de wetgeving op dit punt niet van toepassing is.

Soorten Habitatrichtlijn

De enige soort die onder strenge beschermingsregiem van de Habitatrichtlijn vallen en met enige waarschijnlijkheid binnen het plangebied verwacht kunnen worden zijn vleermuizen en in het bijzonder de gewone dwergvleermuis. Binnen het plangebied en de directe invloedssfeer daarvan ontbreken geschikte verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen en andere soorten waarvoor een strikte bescherming geldt. Negatieve effecten op verblijfplekken en functioneel leefgebied voor soorten waarvoor een strikt beschermingsregime geldt kunnen uitgesloten worden

Soorten nationaal beschermd (geen vrijstelling)

Binnen het plangebied en de invloedssfeer daarvan kunnen alleen verblijfplekken van kleine marterachtigen op basis van een kort veldbezoek niet geheel uitgesloten worden. Het plangebied doet niet aan de voorwaarden zoals die door de provincie (BIJ12) gesteld om nader onderzoek naar kleine marterachtigen te motiveren. Verblijfplekken van overige soorten uit deze groep kunnen binnen het plangebied en invloedssfeer daarvan uitgesloten worden.

Jaarrond beschermde verblijfplekken van zoogdieren en vogels

Binnen het plangebied en de invloedssfeer daarvan kunnen alleen verblijfplekken van kleine marterachtigen op basis van een kort veldbezoek niet geheel uitgesloten worden (zie hiervoor). Overige verblijfplaatsen die als jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren kunnen worden aangemerkt kunnen uitgesloten worden. Als gevolg van de ontwikkeling worden ook geen negatieve effecten verwacht op elementen die van essentieel belang kunnen zijn voor de instandhouding van het functioneel leefgebied van soorten waarvoor een strikte bescherming geldt.

Beschermde houtopstanden

Binnen het plangebied ontbreken houtopstanden die beschermd zijn via de Wet natuurbescherming of kapvergunning plichtig zijn.

5.2 Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

Wetgeving	Mogelijke overtredingen
Natura 2000-gebieden Wnb hoofdstuk 2 §2.1 t/m §2.5.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de Natura 2000 -wetgeving, zoals die vastgelegd zijn hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn, niet aan de orde.
NNN-gebied Verordening ruimte NB-artikel 5.1.lid 7.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van gebieden die onder het Natuur Netwerk Nederland (NNN) vallen, zoals vastgelegd artikel 5 van de Verordening Ruimte Noord-Brabant, zijn niet aan de orde.
Groenblauwe mantel en Attentiegebied ecologische hoofdstructuur Verordening ruimte NB-artikel 6.7 en 6.8 lid 1.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van de gebieden die onder de overige provinciale beschermingszones vallen, zoals vastgelegd artikel 6 en 12 van de Verordening Ruimte Noord-Brabant zijn niet aan de orde.

Soortenbescherming

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §3.1 art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Als het broedseizoen onvoldoende in acht genomen wordt is een overtreding van Wnb artikel 3.1 lid 2 mogelijk. Zie voor toelichting hoofdstuk 6.1 voor te nemen voorzorgsmaatregelen om een overtreding te voorkomen.
Wnb §3.1 art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen negatieve effecten op en verstoring verwacht van de jaarrond beschermde verblijfplekken en het functioneel leefgebied van vogels uit de beschermingscategorieën 1t/m 5. Overtreding van Wnb art 3.1 lid 4 en lid 5 is niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen negatieve effecten verwacht op de jaarrond beschermde verblijfplekken van dieren die strikt beschermd zijn doormiddel van de Habitatrichtlijn. Overtreding van Wnb art 3.5 lid 4 is niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen verstoring verwacht van diersoorten die strikt beschermd zijn; noch aantasting en verstoring van hun functioneel leefgebied. Overtreding van Wnb art 3.5 lid 2 is dan niet aan de orde.
Wnb §3.5 art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen effecten verwacht op de jaarrond beschermde verblijfplekken van dieren die onder de nationale bescherming van "andere soorten" vallen, waardoor Wnb art 3.10 lid 1b overtreden wordt.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.5 lid 5.

Wnb §3.3 art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.10 lid 1c.
Wnb §1.3 art 1.11 Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000 gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.	Indien onvoldoende zorgvuldig te werk wordt gegaan bij uitvoering van de werkzaamheden kan een overtreding plaats vinden van verbodsbepalingen in Wnb §1.3 art 1.11 die de zorgplicht betreffen. Zie hoofdstuk 6.1 voor de te nemen voorzorgsmaatregelen en mitigatie.

Bescherming houtopstanden

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §4 art4/ APV Bomenkap Zundert art 2 lid 6.	Er vindt geen kap plaats. Overtreding Wnb §4 art 4/ APV Bomenkap Zundert artikel 2.6 is niet aan de orde.

Vervolgonderzoek

Als de voorzorgsmaatregelen met betrekking van tot het broedseizoen en zorgplicht van hoofdstuk 6.1 en 6.2 in acht worden genomen is geen vervolgonderzoek nodig.

Ontheffingsaanvraag

Als de voorzorgsmaatregelen met betrekking tot het broedseizoen en zorgplicht van hoofdstuk 6.1 en 6.2 in acht worden genomen is geen ontheffingsaanvraag nodig.

Samenvatting

Als de voorzorgsmaatregelen en mitigatiemaatregelen die het volgende hoofdstuk (6) vermelden in acht worden genomen, wordt geen overtreding van de Wet natuurbescherming verwacht.

6 Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling.

6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen

- Bij uitvoering van ingrepen dient het broedseizoen in acht genomen te worden indien niet voldoende gegarandeerd kan worden dat nesten van broedende vogels niet beschadigd of vernietigd kunnen worden. Als aanbeveling geldt, om bij wijze van voorzorgsmaatregel elke schade aan broedgevallen uit te sluiten, ingrepen geheel buiten het broedseizoen plaats te laten vinden. Als broedseizoen wordt de periode half maart-half juli aangemerkt. Ook als na die periode nog broedende vogels of nestjongen worden waargenomen dan geldt dat het broedseizoen nog niet is afgelopen is. Als men binnen het broedseizoen wil werken geldt de aanbeveling om de locatie voorafgaande het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedende vogels en vervolgens voorafgaande de werkzaamheden het plangebied te controleren op broedende vogels. Hierbij bestaat het risico dat de werkzaamheden uitgesteld dienen te worden als een broedgeval geconstateerd wordt.
- Voor aanwezigheid onbeschermde en vrijgestelde zoogdieren en amfibieën dient de zorgplicht in acht genomen te worden. D.w.z. dat men verstoring, verwonding en doden van deze diersoorten zoveel mogelijk tracht te voorkomen. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen

- Voor aanvang van sloop en rooiwerkzaamheden met zware machines plaats vindt dient alle materiaal en afval op het terrein handmatig verwijderd te worden om beschermde diersoorten, (kleine zoogdieren en amfibieën) niet te schaden. Er dient zorgvuldig te werk gegaan worden zodat er geen dieren beschadigd worden. Aangetroffen dieren worden verzameld en weer op een geschikte en veilige plek uitgezet. Vluchtende dieren krijgen de kans om een veilige vluchtroute te kiezen (b.v. niet richting openbare weg verjagen).
- Het verwijderen van afval en materialen dient in het vroege voorjaar (eind februari-begin maart) plaats te vinden: direct na de winterslaap van de amfibieën en net voor de voortplantingsperiode van zoogdieren.
- Bij het slopen van bebouwing en verwijdering van het groen rekening houden met het broedseizoen.
- Ook in het vroege voorjaar dient de grasmat zeer kort afgemaaid te worden en kort gehouden te worden tot aanvang van de werkzaamheden, zodat kleine dieren zich niet tussen het gras schuil kunnen houden.

6.3 Aanbeveling en advies

- Bij de nieuwe groene inrichting aansluiting zoeken op de landschappelijke en ecologische omgeving. Dit kan o.a. door te kiezen voor inlandse houtsoorten voor de aanleg van hagen en planten van bomen.

- Met het oog op foeragerende vleermuizen en nachtvogels dient de aanbeveling om lichtbelasting zoveel mogelijk te beperken. Bij herinrichting dient daarom de aanbeveling om naar een lichtplan te streven waarbij weinig lichtuitstrooiing naar de omgeving is.
- Enkele veel gebruikte methoden om de effecten van lichthinder te beperken zijn:
 - niet uitstralende armaturen
 - lagere armaturen (dan zijn er wel meer nodig)
 - verlichting met een lagere lichtintensiteit
 - tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan), en alleen op plekken waar het echt nodig is
 - Het gebruik van sensoren die in werking treden als verlichting nodig is
 - de verlichting afschermen met struiken zodat het licht niet verstrooid wordt naar plekken waar het niet nodig is.
- Natuur inclusief bouwen
Natuur inclusief bouwen is een verzamelterm voor tal van maatregelen en manieren om natuur te integreren bij de bouw van woningen, kantoren en andere gebouwen. Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van neststenen of vogelvides voor huismussen en vleermuiskasten in de gevel van de nieuwe woning. Natuur inclusief bouwen bevordert de biodiversiteit en ons leefklimaat!

Voor meer informatie over natuur inclusief bouwen zie onderstaande websites:

www.stadszaken.nl/ruimte/groen/1079/natuurinclusief-bouwen-met-deze-40-punten.

www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/hulp-van-vogelbescherming .

www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/goede-voorbeelden .

www.checklistgroenbouwen.nl

www.operatiesteenbreek.nl

7. Bronnen

Literatuur

- Creemers. R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.
- Schaminée e.a. 1995. De Vegetatie van Nederland deel 1 t/m 5
- Drs. E.J. Weeda, R. Westra, Ch. Westra, T. Westra 1985-1994. Nederlandse Ecologische Flora deel 1t/m5
- P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010. Veldgids Europese Zoogdieren
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest Afrika. Tirion Natuur.
- SOVON-broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- J.J.C.W. van Delft & W. Schuitema Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. Uitgave RAVON 2005.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12
- Kennisdocument Huismus. *Passer domesticus*. Versie 1.0 juli 2017. BIJ12

Gegevensverstrekking

NDFF - quickscanhulp.nl, d.d. 19-1-2020

Internetsites

-www.minInv.nederlandsesoorten.nl/
-www.Verspreidingsatlas.nl
-www.dassenwerkgroepbrabant.nl
-www.ed.nl
-www.quickscanhulp.nl
-www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.kaartbank.brabant.nl

BIJLAGE 1 - TOELICHTING SOORTENBESCHERMING

De **Conventie van Bern** is een internationaal verdrag over het behoud van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten en de daarbij behorende grensoverschrijdende natuurlijke leefmilieus in Europa. Bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare soorten en aan soorten die met uitsterven worden bedreigd. Het verdrag werd in 1979 ondertekend door de Europese Unie, Monaco, Burkina Faso, Marokko, Tunesië en Senegal en ligt aan de basis van de huidige Europese en nationale natuurwetgeving.

De **Conventie van Bonn** is een internationaal verdrag met het doel migrerende diersoorten te beschermen. Het verdrag werd in 1979 in Bonn getekend onder auspiciën van de VN.

De **Habitatrichtlijn (HR)** is in 1992 door de Europese Unie vastgesteld en gericht op het waarborgen van de biologische diversiteit in de Europese Unie door natuurlijke habitatten en wilde dier- en plantensoorten die van Europees belang zijn in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De **Vogelrichtlijn** is in 1979 door de Europese Unie vastgesteld gericht op de instandhouding van alle natuurlijk in Europa in het wild levende vogelsoorten.

Bijlage	categorie	Habitatrichtlijn/ Vogelrichtlijn	Wnb
Bern1	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 2	§ 3.2 art 3.5
Bern 2	Strikt beschermde diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bern 3	Beschermde diersoorten	HR-bijlage 2 en 5	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn 1	Strikt beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn2	Beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1

TABEL 2 - SOORTEN VAN DE VOGELRICHTLIJN

Algemeen

Alle Europese inheemse vogels zijn beschermd doormiddel van de Vogelrichtlijn, waarbij een onderscheidt gemaakt kan worden van soorten waarvoor een striktere bescherming geldt (vermeldt in bijlag 2 van de Conventie van Bern en bijlage 1 van het Verdrag van Bonn) en soorten waarvoor die bescherming minder strikt is (bijlage 3 Bern en bijlage 2 Bonn). Echter voor alle soorten is de bescherming van Wnb § 3.1 art 3.1 van toepassing. Van een aantal soorten zijn ook de verblijfplekken en nesten buiten het broedseizoen beschermd, de zgn. jaarrond beschermde verblijfplekken.

Vogels met jaarrond vaste verblijfplekken

Door de RVO is een lijst van vogelsoorten opgesteld waarbij een onderscheidt is gemaakt tussen de volgende categorieën van beschermde vaste verblijfplekken die deze soorten onderhouden

1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Verblijfplekken van soorten uit categorie 1,2,3 en 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd en is ontheffing altijd noodzakelijk. Verblijfplekken van soorten uit categorie 5 zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of “als ecologische omstandigheden” dat rechtvaardigen. Voor deze soorten, die slechts deels vaste nestplekken onderhouden geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid.

Lijst van vogels die vaste verblijfplekken onderhouden

Soort	categorie	soort	categorie	soort	categorie
steenuil	1	boomklever	5	pimpelmees	5
gierzwaluw	2	boomkruiper	5	raaf	5
huismus	2	bosuil	5	ruigpootuil	5
roek	2	brilduiker	5	spreeuw	5
grote gele kwikstraat	3	draaihals	5	tapuit	5
kerkuil	3	groene specht	5	torenvalk	5
oehoe	3	ekster	5	zeearend	5
ooievaar	3	gekraagde roodstaart	5	zwarte kraai	5
slechtvalk	3	glanskop	5	zwarte mees	5
boomvalk	4	grauwe vliegenvanger	5	zwarte roodstaart	5
buizerd	4	grote bonte specht	5		
havik	4	hop	5		
ransuil	4	huiszwaluw	5		
sperwer	4	ijsvogel	5		
wespendief	4	kleine bonte specht	5		
zwarte wouw	4	kleine vliegenvanger	5		
blauwe reiger	5	koolmees	5		
boerenzwaluw	5	kortsnavelboomkruiper	5		
Bonte vliegenvanger	5	oeverzwaluw	5		

BIJLAGE 3 - SOORTEN VAN DE HABITATRICHTLIJN

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
Bern I				Sporenplanten	geel schorpioenmos	Hamatocaulis vernicosus
Bern I				Sporenplanten	tonghaarmuts	Orthotrichum rogeri
Bern I				Sporenplanten	kleine vlotvaren	Salvinia natans
Bern I				Zaadplanten	liggende raket	Sisymbrium supinum
Bern I			HR IV	Zaadplanten	drijvende waterweegbree	Luronium natans
Bern I			HR IV	Zaadplanten	groenknolorchis	Liparis loeselii
Bern I			HR IV	Zaadplanten	kruipend moerasscherm	Apium repens
Bern I			HR IV	Zaadplanten	zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis
	Bern II			dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia ssp. aurinia
	Bern II			Haften	oeveraas	Palingenia longicauda
	Bern II			Libellen	mercuurwaterjuffer	Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale
	Bern II			Zeezoogdieren	walrus	Odobenus rosmarus ssp. rosmarus
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	dikkopschildpad	Caretta caretta
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Kemp's zeeschildpad	Lepidochelys kempii
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	lederschildpad	Dermochelys coriacea
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	soepschildpad	Chelonia mydas
	Bern II	Bonn I	HR IV	zeezoogdieren	bultrug	Megaptera novaeangliae
	Bern II	Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	gewone vinvis	Balaenoptera physalus
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	noordse vinvis	Balaenoptera borealis
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	potvis	Physeter catodon
			HR IV	Amfibieën	poelkikker	Pelophylax lessonae
			HR IV	Vissen	houting	Coregonus oxyrinchus
			HR IV	Weekdieren	Bataafse stroommossel	Unio crassus
			HR IV	Weekdieren	platte schijfhoren	Anisus vorticulus
			HR IV	Zoogdieren	bever	Castor fiber ssp. albicus
			HR IV	Zoogdieren	hazelmuis	Muscardinus avellanarius
			HR IV	Zoogdieren	lynx	Lynx ssp. lynx
			HR IV	Zoogdieren	noordse woelmuis	Microtus oeconomus ssp. arenicola
			HR IV	Zoogdieren	wilde kat	Felis silvestris ssp. silvestris
			HR IV	Zoogdieren	wolf	Canus lupus
			HR IV	Vleermuizen	gewone dwergvleermuis	Pipistrellus
			HR IV	Zeezoogdieren	butskop	Hyperoodon ampullatus
			HR IV	Zeezoogdieren	dwergvinvis	Balaenoptera acutorostrata
			HR IV	Zeezoogdieren	griend	Globicephala melas
			HR IV	Zeezoogdieren	spitsdolfijn van gray	Mesoplodon grayi
			HR IV	Zeezoogdieren	witte dolfijn	Delphinapterus leucas
	Bern II		HR IV	Amfibieën	boomkikker	Hyla arborea ssp. arborea
	Bern II		HR IV	Amfibieën	geelbuikvuurpad	Bombina variegata ssp. variegata
	Bern II		HR IV	Amfibieën	heikikker	Rana arvalis ssp. arvalis
	Bern II		HR IV	Amfibieën	kamsalamander	Triturus cristatus

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Amfibieën	rugstreeppad	Bufo calamita
	Bern II		HR IV	Amfibieën	vroedmeesterpad	Alytes obstetricans ssp. obstetricans
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	apollovlinder	Parnassius apollo
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	boszandoog	Lopinga achine
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	donker pimperlblauwtje	Maculinea nausithous
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	grote vuurvinder	Lycaena dispar ssp. batava
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	pimperlblauwtje	Maculinea teleius
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	tijmblauwtje	Maculinea arion
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	zilverstreephoobeestje	Coenonympha hero
	Bern II		HR IV	Kevers	brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
	Bern II		HR IV	Kevers	gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
	Bern II		HR IV	Kevers	juchtleerkever	Osmoderma eremita
	Bern II		HR IV	Kevers	vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
	Bern II		HR IV	Libellen	bronslibel	Oxygastra curtisii
	Bern II		HR IV	Libellen	gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
	Bern II		HR IV	Libellen	gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
	Bern II		HR IV	Libellen	groene glazenmaker	Aeshna viridis
	Bern II		HR IV	Libellen	noordse winterjuffer	Sympecma annulata ssp. braueri
	Bern II		HR IV	Libellen	oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
	Bern II		HR IV	Libellen	rivierrombout	Gomphus flavipes ssp. flavipes
	Bern II		HR IV	Libellen	sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
	Bern II		HR IV	Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
	Bern II		HR IV	Reptielen	gladde slang	Coronella austriaca ssp. austriaca
	Bern II		HR IV	Reptielen	muurhagedis	Podarcis muralis ssp. brongniardii
	Bern II		HR IV	Reptielen	zandhagedis	Lacerta agilis ssp. agilis
	Bern II		HR IV	Vissen	steur	Acipenser sturio
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	hamster	Cricetus cricetus ssp. canescens
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	otter	Lutra lutra ssp. lutra
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	bechsteins vleermuis	Myotis bechsteini
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	bosvleermuis	Nyctalus leisleri ssp. leisleri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	brandts vleermuis	Myotis brandti ssp. brandti
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	franjestaat	Myotis nattereri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus ssp. auritus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus ssp. austriacus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus ssp. emarginatus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	meervleermuis	Myotis dasycneme

Bern I	Bern II	Bon I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	meervleermuis	Myotis dasycneme
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	noordse vleermuis	Eptesicus nilssoni ssp. nilssoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	rosse vleermuis	Nyctalus noctula ssp. noctula
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus ssp. murinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	vale vleermuis	Myotis myotis ssp. myotis
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	watervleermuis	Myotis daubentoni ssp. daubentoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	bruinvis	Phocoena phocoena ssp. phocoena
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	dwergpotvis	Kogia breviceps
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	gestreepte dolfijn	Stenella coeruleoalba
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	gewone dolfijn	Delphinus delphis
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	gewone spitsdolfijn	Mesoplodon bidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	grijze dolfijn	Grampus griseus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	kleine zwaardwalvis	Pseudorca crassidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	narwal	Monodon monoceros
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	orca	Orcinus orca
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	tuimelaar	Tursiops truncatus ssp. truncatus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris

BIJLAGE 4 - NATIONAAL BESCHERMDE SOORTEN ('ANDERE SOORTEN')

Onder dit beschermingsregime vallen de nationaal beschermde soorten als bedoeld in artikel 3.10 van de Wnb. Internationaal staan deze vermeldt in bijlage 3 van de Conventie van Bern en bijlage 2 en 5 van de Habitatrichtlijn.

soortgroep	soort	soort	bescherming
Amfibieën	alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	vuursalamander	<i>Salamandra</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	bosparemoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	bruine eikenpage	<i>Satyrus ilicis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	duinparemoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	gentiaanblauwtje	<i>Maculinea alcon</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	grote paremoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	iepenpage	<i>Satyrus w-album</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	kleine ijsvogelvlinder	<i>Limenitis camilla</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	kommavlinder	<i>Hesperia comma</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veenbosparemoervlinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veldparemoervlinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Andere soorten (bijlage A)
Kevers	vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	beekrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	gevekte glanslibel	<i>Somatochlora flavomaculata</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	kempense heidelibel	<i>Sympetrum depressiusculum</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Andere soorten (bijlage A)
Kreeftachtigen	europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	ringslang	<i>Natrix</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	kwabaal	<i>Lota</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren-	boommarter	<i>Martes martes</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	damhert	<i>Dama dama</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	das	<i>Meles meles</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A)

Zoogdieren	hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	damhert	<i>Dama</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	das	<i>Meles</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	steenmarter	<i>Martes foina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	veldspitsmuis	<i>Crocodyra leucodon</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekeii</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	franjugentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Andere soorten (bijlage B)
	geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	geplooide vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. polyanthemoides</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	karthuiszandje	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Andere soorten (bijlage B)

Zaadplanten	kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	korensla	<i>Arnoseris minima</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i> subsp. <i>croceum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> subsp. <i>campestris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	zinkviooltje	<i>Viola lutea</i> subsp. <i>calaminaria</i>	Andere soorten (bijlage B)

BIJLAGE 5 - SOORTEN MET EEN VRIJSTELLING

Uitgezonderd:

	Geen vrijstelling
1	Vrijstelling voor ingrepen aan bebouwing en erven.
2	Tijdelijke vrijstelling van juli t/m september
3	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus tot 15 oktober
4	Tijdelijke vrijstelling periode maart en april en periode juli t/m september
5	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus t/m februari

	Drente	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	ANWB RN art 3.31
zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis													
Bunzing													
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn						4							
Egel													
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn													
Huisspitsmuis		1											
Konijn													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter						5							
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis		1											
Vos													
Wezel													
Woelrat													
Amfibieën en reptielen													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Hazelworm						2							
Kleine watersalamander													
Levendbarende hagedis						3							
Meerkikker													
Bastaardkikker													

